

MALI LIS

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Stane: ena številka 20 stotink.

Eno leto 10 lir
Pol leta 5 lir
Četrt leta 3 lire

Odg. urednik Ivan Presel

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Geppa 17/III.

Izdaja: konsorcijska Malega lista

Mali koledar.

Petek, 26. junija: Rudolf. — Sobota, 27.: Hema (Ema). — Nedelja, 28.: Irenej. — Ponedeljek, 29.: Peter in Pavel. — Torek, 30.: Lucina. — Sreda, 1. julija: Sv. Resnija Kri. — Četrtek, 2.: Obisk. Mar. Dev. — Petek, 3. Bertram.

MALE NOVICE.

Vojaki pozdravljajo.

Slovenski fantje, ki služijo v Livornu pri 13. polku težkega poljskega topništva, pošiljajo srčne pozdrave: Franež Bernard v Vel. Polje, Šircelj Anton, Trnovo pri Bistrici, Klarič Matija v Dolnje pri Jelsanah, Muha Ludvik v Bistrico, Avsec Jozef na Kal, Pipan Vincenc v Sveto pri Komnu, Gatič Vladimir v Trnovo pri Gorici, Persič Viktor na Selo pri Vipavi, Kovarič Viktor v Sv. Lucija, Gololišič Silvester v Kanal, Figelj Jozef v St. Peter pri Gorici, Kosmač Fran na Vrsnik pri Ledinah, Brus Ivan v Novi svet pri Godovcu.

Sprejemni izpiti

za I. razred goriskih srednjih šol se bodo vršili v sledečem redu:

1. julija: računsko naloga,
2. julija: italijanski diktat in risanje,
3. in 4. julija: ustmeni izpiti
 - a) iz italijanskega (čitanje, pripovedovanje, analiza, slovnica); b) iz splošne izobrazbe (rimska in italijanska zgodovina, zemljepis, zlasti Italije, živalstvo, rastlinstvo in fizika v glavnih obrisih); c) iz matematike (4 glavne operacije s celimi in decimalnimi števili, ulomki, uporabni računi; geometrijske oblike).
6. julija: (na vseh srednjih šolah razen komplementarne):

Tako zvana **prova integrativa**, ki obstoji v pismenem pripovedovanju že znane kosa v prosti nalogi.

Kdor pade v kakem predmetu, sme ponavljati izpit iz dotičnega predmeta v oktoberskem roku.

Amundsen se je vrnil.

Norveški letalec Amundsen, ki je šel iskati severni tečaj, se je vrnil zdrav nazaj po velikanskih naporih in nevarnostih. Tečaja pa ni dosegel. On sodi, da je ob samem tečaju z evropske strani morje, ne pa suha zemlja. Na enem kraju je zmeril globčino morja in dognal, da je globoko 3750 metrov.

Amundsen je rabil za pot skoro cel mesec in je malo manjkalo, da ni ostal v ledu.

Povodenj v Idriji.

Naliv, ki je prizadel poljansko dolino onkraj meje je naredil mnogo škode tudi v Idriji, Idrijska in Nikova sta silno narastli, tako da so bili mostovi v nevarnosti. Nižji del mesta je bil poplavljen; po kletih in trgovinah je bilo do 1 meter vode. Ceste so bile na več krajih poškodovane, poštni avto ni mogel voziti proti sv. Luciji. Tudi telegraf in elektrovož sta bila prekinjena. Škoda cenijo v celnem okolju Idrije na 1 milijon lir.

Proti snoparjem.

V Jugoslaviji je več pretopaskih snoparskih društev: «Srnao» so srbski nacionalisti, ki so proti Jugoslaviji; «Hanao» so hrvaški boksarji; «Orjuna» pa je za Jugoslavijo po italijanskim vzorcu. Slovenci so preveč pametni, zato imajo še četrtega «Slonao»; kar jih je bolj za orkafiks, se kar v Orjuno zapisejo. Ta nacionalna društva se rada med seboj zlašajo. Nedavno so imeli velik orkafiks v Sisku na Hrvaškem. Sedaj je notranji minister vsem trem društvom prepovedal nošnje orožja. Prav je naredil.

Huda povodenj v Poljanski dolini

Voda odnesla 18 mostov. Beton je lomilo kakor piškote. Uničene ceste

Onkraj laške meje stoji hribolazcem in romarjem priljubljeni Vrh Sv. treh kraljev. Pod njim teče s te strani potok Sora (Sovra), z one strani pa Račeva; oba se stekata v lepi žirovski ravni in od tam teče reka pod imenom Poljanska Sora skozi Poljane in mimo Škojse Loke dalje proti Savi. Dne 18. junija zvečer se je utrgal oblak nad Vrhom in sledila je grozna poplava po celi dolini.

POROČILO IZ ŽIROV.

Vidno se je pričela dvigati voda v strugi potoka Račeve, kar je tamošnje prebivalce vznemirilo. Nenadoma pa je zagrnil ogromen val celo strugo potoka ter se razlil po dolini Račevi v smeri proti Žirem. Voda je narasla za 1.5 do 2 m, udrila je v hiše in gospodarska poslopja tako naglo, da ni bilo mogoče niti zapreti vrat. Ljudje so v silnem strahu hiteli reševati živino, posebno prešice, ki so vsled visoke vode že plavali v hlevih. Tramovi, izruvana drevesa so butala v hiše, poškodovala zidovje in nasipe. V hišah pa je voda napravila še večjo škodo, ker je odnašala vse stvari naprej. Voda je stopila nad postelje, ljudje so bežali na pet, pod streho itd. Zmeda je bila še večja vsled tega, ker je voda tako hitro pridrla. Veliko je bilo slučajev, kjer bi lahko nastale velike nesreče. Sin je bežal s starim očetom na hrbtu, pri tem je padel vsled derote vode in utonila bi oba, da ju niso rešili drugi. Trije so se pri begu držali za roke, da bi stali trdneje, pritisk vode pa je bil močnejši in vse tri je odnesla voda. Eden pa se je ujel za neko lestvo, h kateri je potegnil se svoja tovariša. Voda je bila tako močna, da je celo dvignila lestvo s plezajočim vred. Ljudje so celo plavali, ker niso mogli vzdržati pritiska močnega valovanja. Silna poplava pa je jela že ponoči padati in zjutraj se so mogli prebivalci Žirov videti nočno grozoto. Ni videti več njiv in vrtov, na vsem ležijo tramovi, odlomljene veje in preko vsega leži blato in pesek. Cela dolina Račeva je gospodarsko uničena. Ljudje so imeli drugi dan polno posla, da so spravili velike množine vodnega blata iz svojih hiš in da so po možnosti popravili in uredili mešanico, ki je nastala ob poplavi.

POPLAVA OB SORI.

Iz Žirov vodi cesta v Rovte in Logatec ob potoku Sori. Promet je sedaj prekinjen, ker je cesta na več mestih razdrta. Hudourniki so ponekod razdrli njive, od-

Iseljevanje Judov.

Kakor doznavamo, je Tržaški Lloyd sklenil pogodbo, s katero se obveže, da v dveh letih prepelje iz Trsta v Palestino pol milijona poljskih Judov. Priredil je tri svoje parnike za ta prevoz. Poljski Judje se selijo za stalno v Palestino, ker so jim Angleži pomagali ustanoviti nekako novo judovsko državo.

Papež za Kitajce.

Listi poročajo: Sv. Oče je naročil svojemu zastopniku monsignoru Costantiniju, naj izreče svoje simpatije kitajskemu ljudstvu, katero se bori za neodvisnost od evropskih pojezejev. Sv. Oče obsoja prelivanja krvi in pozivlja, naj se red obnovi na podlagi krščanske pravičnosti in ljubezni.

nesli vso prst do golega kamenja. Mlada sadna drevesa so izruvana. Pri posestniku Gantarju je voda stala v hiši skoro do stropa. Gospodarja je voda odnesla okrog 8 zvečer, ko je bilo tod najhujše, izpred hiše; «vozil» se je na bruno do nekoga drevesa; tam se je oprijel in visel do polnoči!

V POLJANSKI DOLINI.

Med Žirmi in Godešicem je poplava odnesla 18 mostov in 3 brvi. Na Trati je odnesla cel betonski jez, pri elektrarni na Fužinah polovico jez in cevovod kjer je šel čez reko. Na Fužinah je brez sledu odnesla stare Gladkovo žago in kozolet. Na Selu je jez uničila, dasi ne popolnoma odnesla. Sovodnjska cesta je na Fužinah okrog 200 m na dolgo popolnoma raztrgana; na par krajih zijajo čez celo širino ceste več metrov globoke jame, da komaj prideš nad cesto mimo. Na nasprotni strani, kjer visoko gori nad reko pelje cesta proti Žirem, se poseda cel odsek, ki je v znožju širok okrog 100 m in visok malo manj; v razdalji nad 50 m zijata na cesti, ki se ovija po sredi tega usada, dve široki razpoki, cesta je bila tu drugi dan popoldne skoro 20 m nižja kot okoli.

STRELA.

V Anzajevo hišo v Dolnjem brdu je treslo skozi okno. Domačega sina, ki je sedel pri mizi, je strela ubila, hčer pa omamila.

V Poljanah je bilo jezero: okrog 200 m na široko se je razlivala voda; vdrla je čez cesto v hiše. Trgovcu Dolinarju poleg mosta je vdrla v trgovino in razkopala tla okrog hiše.

In vso pot po dolini so sledovi poplave: nekaj porušenega, nekaj razkopanega, nekaj zasutega. Na Trati komaj zaslediš, da je bil tam kak jez; na desnem bregu kos betona, na levi strani v strugi betonska klada, ki jo je voda vrgla v stran, kakor da je leseno bruno. Po travnikih so ostale luže; otroci so drugi dan brozgali po njih in iskali rib.

ŠKODA.

Razume se, da je vso dolino od Žirov do Loke zadela velika gospodarska škoda. Veliko je odneslo nakošenega sena, zapacalo travnike, razdiralo njive, ruvalo drevesa, odneslo pa tudi žage, mlinške naprave in drugo. Upati je, da bo jugoslovanska vlada v taki izvenredni nesreči krepko priskočila na pomoč trpečemu ljudstvu. Sreča v nesreči je ta, da ni bilo človeških žrtev.

Dva nova kolkovna urada.

S 1. julija t. l. začneta poslovati dva nova kolkovna urada (ufficio registro) v naših krajih in sicer v Kobaridu in v Komnu. Imela bosta sledeče področje:

I. Kobarid: Kobarid, Breginj, Kred, Drezenca, Idersko, Libušnje, Livek, Sedlo, Log, Čezsoča, Bovec, Zaga, Srpenica, Soča, Trnovo, Trenta.

II. Komen: Komen, Brje, Brestovica, Velikidol, Kobjeglava, Gabrovica, Gorjansko, Pliskovica, Štanjel, Skrbina, Selo, Temnica in pa Vojsčica.

Strašen vihar pri Moskvi.

V bližini Moskve je dne 19. junija divjal strašen orkan, ki je porušil preko sto hiš. Pod razvalinami so našli 28 mrtvih oseb.

MIHEC: Brez postave ni svobode prave.
JAKEC: Če je postav preveč, je svoboda preč.

Povodenj in toča v klanski občini.

Dne 22. t. m. od 12 do 15 popoldne se je usula toča z veliko ploho dežja, tako da je bil spodnji del občine, in sicer vasi Petrinje, Ocizla, Socerb, Kastelec in Prešnica v vodi. Škoda na polju je ogromna posebno pa so v vasi Petrinje vse njive razdejane in pridelki na polju uničeni in odneseni. Toča je trajala cele 2 uri, tako da je razbila in uničila za letos trte, koruzo, krompir, fižol, žito in drugo.

Voda je razdejala vse poljske poti, tako da jih je nemogoče rabiti. V nekaterih hišah je stala voda več nego meter na visoko. Živino so ljudje podili iz hlevov na prosto. Andreju Pečar je voda porušila hlev, a k sreči je bil že prazen. Voda je podušila mnogo perutnine, ki se ni mogla rešiti. Človeških žrtev ni bilo.

Hudi Kitajci.

V Parizu bivajoči Kitajci so se natihem zmenili in se pripeljali v palačo kitajskega poslanika. Zelo so ga prestrašili in zahtevali, da ostreje nastopi za kitajske pravice. Prisilili so ga, da je podpisal nekak protest proti Evropejcem. Nato so se odpeljali vsak v svojem avtomobilu. Le eden se je nekaj zakasnil in ga je pariska policija gnala v luknjo.

BELEŽKE.

Manifestacija mora biti izraz veselja in hvaležnosti od strani tistih, kateri manifestirajo. Zato se manifestacija ne da komandirati; če pa se komandira, je komedija, in med tem ko ljudje vpijejo «živijo», drže figo v žepu in si mislijo ravno nasprotno.

Za šport so se potegovale «Novice» proti Malemu listu. V zadnjih «Novicah» pa so priobčile zanimivo pesmico o adrijskih in valasih. Človek bi mislil, da je pesmico zložil kakšen malolistar in «narodni izdajalec», pa jo je zložil stalni so-trudnik samih «Novic». Torej je vendarle pri športu marsikaj kritike potrebnega.

Priznanje. — V svojem govoru na kongresu fašistov v Rimu 22. junija je Mussolini ukazal, da se nikomur ne sme dati «častna izkaznica» fašistovske stranke. Dali bi jo le se tistemu, ki bi izvršil eno sledečih težkih del: 1.) če napiše lepšo pesnitev kakor je Dantejeva «Božanstvena pesnitev»; 2.) če odkrije šest del sveta; 3.) če pove, kako bi mogli plačati svoje dolgove Angležem in Amerikancem. Tri težke reči, zato pa častne izkaznice ne bo nobeden dobil.

Zaničevanja vredni so starši, ki svojih otrok ne uče svojega jezika. Izdajalci so svoje lastne krvi. Take družine so kotišča vsakovrstnega ponižanja človeške narave, grobovi poštenja, vere in npravnosti.

Šumi Marica

Za svobodo zlato.

Vsa zgodovina Bolgarov je zapopadena v enem stavku: boj za zlato svobodo. Stoletja so se borili za osvoboditev izpod turškega jarma in potem pa boj za zedinjenje vseh dežel, koder prebivajo Bolgari. Boj za Trakijo, za Makedonijo, za Egejsko morje.

Za Trakijo.

V prvi balkanski vojni so bolgarski zavezniki brez sporov priznali Bolgariji pravico do Trakije.

Za Makedonijo.

Zanjo se borijo Bolgari, zanjo hrepenijo Srbi, zanjo gorijo Grki. Leta 1912. je prišlo do sporazuma: Srbi so izjavili, da se ne brigajo nič za obrežje, ki leži na vzhodu reke Strume; Grki so priznali Bolgarom Makedonijo skoro do Soluna, le Solun in nekatere manjše dele dežele so si pridržali.

Prišlo je pa do druge balkanske vojne, kjer je bila Bolgarska od zmage pijana in je zahtevala zase še Solun. V bucarestovskem miru so priznali Bolgarom egejsko obrežje med mesto in zgodovinsko reko Marico.

Dvojna politika.

Bolgarsko ljudstvo misli trezno in gospodarsko in želi naslanjati vso politiko na svoje označeno mišljenje. Tej politiki je bila nasprotna politika bolgarskega kralja in vojaških krogov, ki so sanjali o veliki Bolgariji, ki mora podjarmiti vso Makedonijo.

Različne potrebe.

Vzhodno Trakijo potrebuje Bolgarska za obrambo proti dednemu sovražniku, to je proti Turku. Zahodni del Trakije pa potrebuje Bolgarija iz gospodarskih ozirov. Bolgarija, ki nima ne rudnikov ne industrije, potrebuje za svoj narod plodovite zemlje in lepih pašnikov. Trakija je za Bolgare obljubljena dežela. Zato je šlo bolgarsko ljudstvo v prvo balkansko vojno.

Po zmagi Bolgarov nad Turčijo, je zraščel bolgarskim magnatom in militaristom greben osobnosti; bolgarsko ljudstvo se je dalo preslepiti za novo vojno in tedaj je krvavo plačalo za grehe svojih voditeljev. V tem času se pričena nova zgodovina za bolgarski narod.

Nova doba.

Ljudstvo je izpregledalo, kam ga vodi politika magnatov, zato hoče miru in plodnega dela, da se gospodarsko in kulturno dvigne: sem spada 90 odst. vseh Bolgarov. Manjšina, to so magnati, advokatje, profesorji in zapeljani srednji sloji, pa silijo v nove narodne vojne. Iz teh nasprotij se rodijo žalostne razmere, kakršne so danes na Bolgarskem. To je resnica. Laz in obrekovanje pa je, kakor pišejo glasila naših bogatinov, o boljševiski propagandi in o njenih zločinih. Edine povzročitelje zločinov smo ravno kar jasno opisali.

Prihod Stambulijskega.

Stambulijski je bil skrajna že na strani ljudstva. Bolgarski car Ferdinand je dal Stambulijskega pred vojno zapreti in nato je speljal bolgarsko ljudstvo v svetovno vojno na strani Nemčije. Posledice so znane. Polom carja, ki se odpove. Leta 1919. se vršijo volitve, pri katerih zmaga Stambulijski na čelu kmetske stranke zoper politiko magnatov in militaristov. Tedaj je bila Bolgarska v najbolj žalostnem položaju. V sedemletni vojni je bolgarsko ljudstvo strahovito obubožalo. 1.700.000 oseb je bilo v nevarnosti, da umrejo od lakote. Leta 1919. je stal 1 kilo krompirja 5 francoskih frankov, 1 liter mleka 6 do 10 frankov, 1 par čevljev 400 frankov itd. Ljudstvo je trumoma umiralo.

Ko je Stambulijski prevzel vlado, je nameraval: 1. dokazati svetu, da bolgarski narod obsoja politiko, katero je tiral car Ferdinand in njegovi pristaši; 2. vzeti vso oblast magnatom in jo razdeliti po pravičnosti; 3. dvigniti gospodarsko in

kulturno svoje ljudstvo; 4. združiti Bolgarijo s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno republiko jugoslovansko, ki bi bila v kratkem ena najbolj močnih držav v Evropi. Nova država bi merila 248.000 stirskega kilometrov sedanje Jugoslavije ter 105.000 bolgarskih: skupno bi merila 353 tisoč kvadratnih kilometrov, dočim jih ima Italija 310 tisoč. To bi bila najbolj plodovita zemlja Evrope, ljudstva bi se hitro množila in tako bi šele prišli do Velike Jugoslavije,

kjer bi ne komandiral 1 brat nad tremi, ampak kjer bi bili štirje enakopravni bratje: Srb, Bolgar, Hrvat in Slovenec. Ta velika Jugoslavija bi se potem zvezala z Veliko Rusijo.

Šumi Marica in še bo šumela. Prisela pa bo čas, ko bo beseda Stambulijskega meso postala. Mladina na Bolgarskem je vneta za to misel in ko padejo sedanji mogotci tedaj pridejo na vrsto možje, ki živijo za veliki program.

Šumi, Marica!

Velika nesreča v Osapski dolini

Osp, 22. rožnika 1925.

Na današnji pondeljek je zjutraj posijalo najlepše solnce in jutranji hlad je obetal za ves dan vedro vreme. Pa ni bilo tako. Proti poldnevu so se začeli poditi oblaki, sivi, temni in črni; vse je sodilo, da bo dež, nihče pa ni mogel presoditi, kakšne vrste bo. Pri nas imamo pregovor: Če pride od Trsta, bo mokro za dva prsta; če pride od Kopra, bo suknja mokra; če pride iz juga, bo mokro za dva pluga; če pride od Socerba, vse frderba. Nič nismo mogli soditi, ker so se zbirali oblaki od Oreha in od Gabrovice. Dejstvo je, da so se oblaki nad Kastelcem udarili. Bliskalo je in grmelo kakor v vojni med najhujšo ofenzivo. Na našem Krasu, to je na planoti med Socerbom in Kastelcem se je nabrala ogromna množina vode, ki se je valila čez Griža proti prepadu nad Osapsko dolino; nad jamskim gradom se je razvil nad 70 m dolg in 2 m širok slap, ki se je valil nad eno uro. Tako povodenj smo imeli leta 1852., ko je bil stari Vodopivec, noma Brandolinov, 10 let star, in leta 1896. v jeseni po trgatvi. Razvili so se velikanski hudourniki, ki so se združili s hudourniki: z Reko, s črnikaliskim, socerbskim, kastelskim in tujanskim hudournikom v eno enoto, ki je v kratkem poplavlila vso dolino.

Velikanska škoda.

Glede Ospa samega velja to-le: Predvsem so udarjeni posestniki ob cesti iz Gabrovice do Ospa, zlasti tisti, ki se ukvarjajo z vrtnino, več ali manj pa je prizadeta vsa dolina: na poti pod Gabrovice je pretrgalo židove, voda je pobrala pridelke v zemlji, trte močno poškodovale in odnesla je velike množine prsti; ravnotako je voda odplavila veliko poljskih pridelkov v vsej dolini. Dolina pod Mačkovičami se je videla kakor veliko jezero. Po cesti je bilo do pol metra vode. Voda naših potokov in hudournikov je nekako strupena; kamor oni stopi, zastrupi pridelke in travo, da ne raste, kakor smo najbolje videli v časih pred vravnovo Reke, ko niso tiste trave zrli niti živali. Hudourniki z Griže so gnali po cesti in preko polja ogromne kupe gruča in cele skale; največje težijo do 4 kvintale. Mestoma je voda odnesla četrta metra prsti.

Škoda v Gabrovici.

Neprimerno večjo škodo pa so utrpeli Gabrovci. Njive nad in pod cesto so razdrte; nekatere njive je dvojna vodna struga razdelila v tri dele in brazde so po poldrugi meter globoke, drugod je voda zarezala po 1 meter globoke jarke. Ko je voda začela z Griže doli dreti, je zamašila kanale, tombine in nato je šla preko ceste, kakor je pač našla najlepšo pot. Vsa pot je prerita, podrti, mestoma je maneslo do pol metra gruča in skalovja. Osapski župan g. Josip Korošec je dal udariti zvon na roboto, da so osapski del ceste že pod večer popravljali. Gabrovci so robotali drugi dan. Z Griže je drlo v Gabrovice osem hudournikov, ki so gnali s sabo kvintalske skale. Njive so tako predelane, da bi se skoraj zemlji-merca hotelo, da bo odločil, kaj je moje in kaj je tvoje.

Toča v Gabrovici.

Obiskal sem župana gospoda Jožefa Ivančiča ter se z njim razgovarjal o nastali škodi. Žalosten je pripovedoval, da ni bilo od l. 1901. že take grozne toče. Tri-

četrt grozdja je vzela; ponekod ne bo letos niti grozda. Na 51, oziroma 56 posestnikov je škode gotovo 100.000 lir. In trta ne trpi samo eno leto, ampak dve in tri. Toča je klestila šest minut, debela ko lesniki in orehi.

Med ljudstvom.

Zvečer se je izvedelo, da so najbolj udarjeni Plavčani in Gabrovci, Osapci najmanj, ker ni bilo toče razen na posameznih krajih. Gabrska babica, ki je prišla takoj po nevihti od Oreha proti Ospi in se ni vedela, kako je v Gabrovici, pač pa je gledala poplavo v Ospi, pa je šuntala Osapce: «Ste molili, zdaj imate, prav je!» Neumna baba je prišla domov in je zagledala vso grozoto. Kako se je potem obnašala ne vemo. Ljudstvo je splošno potrto in pobito, kar ni čudno, ker je stiska velika in davki se množijo. Čudimo se, kako da mora ljudstvo ob nedeljah noret in zapravljati. Vprašali bi gotove posestnike, kaj jim je zaleglo nedeljsko delo?

Klic na pomoč!

Ko smo imeli pod Avstrijo deželni zbor, je naš poslanec, blagopokojni Jožef Kompare nešteto krat zahteval in tudi pridobil denarne podpore za občine, prizadete po poplavih in po toči. Danes ni več Kompareta, ni več deželnega zbora, pač pa imamo v Rimu vlado, v Kopru podprefekta in v Puli prefekta, ki nadomeščajo deželne zbere. Ako nam je Avstrija v stiskah pomagala, pričakujemo podpore tudi od sedanje vlade. Saj so pomagali nesrečnemu ljudstvu v Severni Italiji ob predlanski poplavi, na Goriskem zida vlada hiše vojnim oškodovancem, ob Vezuvu je vlada pozidala hiše mesrečnemu prebivalstvu. Tudi mi smo prizadeti, zato pričakujemo izdatne pomoči.

Vanca in Juca

Juca s Kraja: Dobro jutro!

Vanca: Buh dej!

Juca: Vanca, kej si čula prav, de si bo Juca ostrigla bandete?

Vanca: Bejži, bejži! Ko se bo več pačla, se je zadosti spačena. Nej se pogleda kašna šiša jema: grede gnile, jem rajši nej si čepi ane dve kopji za šišo, de ne pušča vanjo. Uondan ke je padu ta zadnji dež, je jemela njena mati celo noč gombrela na postelji.

Juca: Kaku tu, se jema usako drugo nedelo drugo veštaljo.

Vanca: Tu jema, de bo biv njejin morožo več kontent.

Juca: Ka res de je touko bogat kukr ledje pravijo, de jema veliko šišo.

Vanca: Če bi biv bogat, ne bi delov u fabri od olja.

Juca: Vanca, si bla u procesiji na Plavjah? Ka je biv kej lep andeht-

Vanca: Je blu, je blu grubo ledi.

Juca: Jest pej sm bla u Ospi, je blo došti lepše. So ble godci jem so streljali,

Špetič je streljav kukr na fronti u vojsci So bla tudi dva farmana, adm je biv domači, osapsči; ta druji je biv, pravijo, tan od Gorice. Osapsčega farmana, ka je peu evangelij, je blo čet vele v Tinjan. Ben zbugam Vanca, govornajse kej dobro! Pozdravi Pepo Narančevo z Loče.

Vanca: Ti pej pozdravi Minko Bečnovo. Zbugam!

Prestranek pred 236 leti.

Slavni Valvazor je Prestranek tako le popisal:

Lepa dežela.

Graččina Prestranek leži na Pivki, sedem milj od Ljubljane, eno miljo od Postojne. Prestranek pomeni prostorno ali daleko. Kraj, na katerem stoji graščina, je prijeten in bogat s sadjem. Lepe njive, zelene travnike, preobilico sadja, zlasti pa obilnost orehov, kakor tudi izvrstne pašnike: vse najdeš tu v največji popolnosti. Vendar pa prinaša zima velike zoprnosti. Zakaj kadar začne burja briti, se to godi s tako silo, da človek ne sme iz hiše, če noče v nesrečo. V gradu se nahaja lepa kapela.

Vera v vraže.

Pripoveduje se, da v gotovih časih, zlasti na božično viljo, lazijo tod strahovi vedavci, ki otrokom do smrti kri izpijejo. Proti tem vedavcem se borijo šentjanževci, in sicer uspešno. Prestranek je bil v časih last gospodov Edlingov, od katerih ga je kupil baron Bernadin Barbo, potem je prišla graščina v last plemenitih Oberburgov, kasneje v last Petra Marastonija in slednjič je leta 168. zagospodaril Leo de Valeri.

RAZNOTEROSTI.

Pasičeva bolezen.

Iz Jugoslavije prihajajo vedno nova poročila o bolezni ministrskega predsednika Nikole Pašiča. Poklicali so baje posebnega zdravnika iz Pariza. Pravijo, da ima Pašič zlatenico in vnetje vranice. Državni posli zastajajo, vendar si ne upajo imenovati drugega ministrskega predsednika, ampak čakajo, da «Čika Baja» ozdravi ali umre. Vkljub visoki starosti 80 let pa mož ne kani narediti nasprotnikom veselja, da bi umrl. Zato navihanci nič prav ne verjamejo v zlatenico in vnetje, ampak domnevajo, da je bolezen kako politično vnetje ali vsaj prehlad.

Velika obletnica.

Letos je 40. let preteklo, odkar je izdal papež Lev XIII. poslanico o framasonski družbi, ki rovari tajno po vsem svetu in med vsemi narodi. Tudi med Slovenci in Hrvati je precej članov, zlasti med prvaki v Trstu in Opatiji ter na Reki.

Srečni časi.

V rokah imamo list «Stimmen», ki ga je izdajal Andrej Einspieler v Celovcu leta 1862. Pisavec se pritožuje, da rabi-jo na sezanski davkariji še vedno samo laske davne knjizice, ker da ni pravično, pa tudi praktično ne, ker Kraševci ne znajo laški. — Leta 1864. je Avstrija vpe-ljala samoslovenske knjizice; leta 1918., so spet postale samolaške. Tako se vrtil svet: en čas teče pes, en čas pa zajec.

Bodi zdrava, domovina!

Iz dežele Salcburške pošiljajo rojakom pozdrave: Poljanec Albert, Poljanec J., Koren F., Koren Rezi, Krapež Jožef, Krapež Fran I., Drobtineca, Krapež Fran II.

Velika trta.

V Velikem dolu na Krasu je velika trta, ki je bila vsajena l. 1788., je torej stara 137 let. Razrašča se čez 200 kv. m prostora. Njeno deblo meri na tleh blizu 2 m v obsegu. Največjo mero pridelka je dala 600 kg dobrega grozdja. Leta 1884. jo je zima do polovice vničila, pa si je spet opomogla in l. 1911. je dala že približno 400 l vina.

Mali list v vsako hišo, v vsako slovensko družino!

Kmet katoliški pravi in vendar s svetovni istarke časnik

Kaj nam z dežele pišejo

Pepo iz Koludrovice.

Obisk v Izoli in v Kortah.

Sn brau u Pikoli, da ana pupa sez Izo- le je zediela na lot milijon jen osnstotav- zent. Šment, sn ricku, homo vit, ku bi blu kej srieče pr ni. Ma srieče nej blu. Kumaž sn pršu u Izolo, vre sn čuv, de je pupa v pržoni. Slaba terna, sn djau, je sn se prdržu Kortežankam, ke so vgljil pasala sez Trsta, jen sn djau, bom vidu an bot, ki so te Korte. Jen buste štrafej, ku nisn zgebu na tiste grde ceste an šrtak. Ma sn zafiksov na komun, ka- šne ceste ke imajo; ses šrtakom u ruoke sn pršantou u Korte. To prvo sn stopu h sn kovače, da ku b me uon šrtak zaklanfou. Ma uon de ne in de ne; sn mogu jt h šu- štarjem. Polej sn šele ratou dobre vole ju sn sou zvečer malu ne hlad. Se je zbrala kompanija fantov ju smo zepojali par naših po domače. Ma polej je an mejhn ricku: Dejmo se tisto liepo! Sn biu ra- doveden, kiera bo. Pej so zarezali: «Ši dovede baštimenti, ki nevigia sul mare». Tu čie reč, de Imporji snežijo ne murje. Buh dej oslom trave, fantom pej pamet, sn revsnū ju sn sou spat.

SALEŽ.

Na praznik vladarjevega jubileja je bila na šolskem poslopju izobešana za- stava, ki je pa ponoči zmanjkala. Od ta- krat imamo vsak dan orožnike v vasi. Osumljeni so nekateri fantje, ki so bili z dekleti se po polnoči v bližini šole. (Kaj pravijo stariši k temu? - Op. ur.). Tako početje odločno obsojamo, ker se tako škoduje samo nedolžnim. — Staro kape- lico na pokopališču so gg. starešini ven- darle začeli popravljati. Ali je bilo vred- no tolike jeze in sovraštva? — Prejšnji teden so pri nas pobirali podpise proti župnikovi plači. Po velikem pritisku in laznjivem prigovarjanju je vjel naš ko- vač Tone par žen za to. Tako upa, da bo postal kdaj slaven mož. Mi pa vemo do- bro iz katere zlahte je doma in kateremu gospodarju služi.

KOŠANA.

Tudi naša fara je imela letos procesi- jo sv. Rešnjega Telesa, ki je ni bilo takšne še nikdar. Igrala je Kalska godba. Dobro so se izučili v tako kratkem času. Torej pogum in korajžje fantje, le tako naprej za pravi napredek. — Hvala učel- telju godbe Karlu Bandel, ki se je toliko potrudil, da je izučil fante v tako krat- kem času, da lahko nastopijo v vsaki procesiji.

Več navzočih.

NABREŽINA.

Nesreča na delu. — Na progi Bivio-Trst prekladajo železne tračnice in stavijo no- ve signale. Za ta namen zdajajo novo hiši- co (kabino) pred predorom na Biviju. Pri- co (kabino) pred predorom na Biviju. Pri- tem delu se je sprožil težak kamen na progi in zdrčal z bliskovito naglico pro- ti morju. Na novi cesti ob morju pa so tačas delavci spali v senci in počivali. Nekdo je zavpil in jih opozoril na nevar- nost — a bilo je že prepozno. Kamen je zadel spečega delavca ravno na glavo in mu jo tako zmečkal, da so mu možgani prodrli celo pri ušesih. Bilo je pa življe- nje v njem še par minut. Pogreblji so ga šele štiri dni kasneje na grobišču v Na- brežini.

.*.

3. junija zvečer je bila na morju stra- šna nevihta kakoršne ne pomnijo že 40 let. Zahtevala je dve žrtvi iz Nabrežine. Vtonila sta Martin in Angel Gruden iz Nabrežine, oče in sin. Ravno sta bila mre-

ze pobrala — bila je polna sardel —, ko jih je vrtinec prijel in jima prekucail barko. Najbrže da sta se hotela rešiti s plavanjem, pa je obeh morje zagrnilo. O- četa Martina so našli ribiči takoj drugi dan in ga peljali v Gradež. Angela pa je vrglo morje h kraju šele 13. t. m. v sobo- to popoldne. Potegnili so ga na suho v Brojnici. In zvečer so ga potem nesli na grobišče v Nabrežino. Bil je strašno za- buhel in počrnel. Le s težavo so ga mogli nesiti do Nabrežine. Pogreb te nesrečne žrtve je bil na grobišču v Nabrežini v ne- deljo 14. junija po sv. maši. Vdeležili so se ga skoro vsi Nabrežinci, da so poka- zali sočutje prehudo udarjeni družini Martinčevi. Iskreno sožalje!

.*.

V Nabrežini je veliko gmajne, ki so jo skupno uživali stari jusarji (edenin- šestdeset). Ker so se premalo brigali, je občina že precej sveta razprodala zaseb- nikom, kamnolome pa je oddala v najem industrijalcem. Začela se je sedaj vsaka agitacija, razburjenje, in zahtevali so, da se ves ta svet razdeli med one enin- šestdesetere upravičence. Nekateri hočejo deliti samo gozd in pašnike, gmajno, dru- gi pa bi radi delili tudi kamnolome. Ne- kateri trdijo, da imajo pravico samo eni iz hiš 61, drugi želijo, da se privzame tudi nekaj njihovih sorodnikov. Tisti se bojijo, da bodo oškodovani, ti se pa je- zijo in godrnjajo. Bati se je, da bo še ve- liko sovraštva, prepira in prokletstva. predno bo prišlo do pametnega sklepa. Zato vprašajo bolj miroljubni ljudje, je- li vredna tista gmajna na tolike jeze, pre- pira in sovraštva?

TINJAN pri Kopru.

Podpisani prosim upravo «Novic», da naj mi vendar nehajo pošiljati list, ki ga nisem naročil in ga zato tudi nisem dol- žan plačati.

Tinjan, 13. junija 1925. - Lazar Bizjak.

Op. uredništva: Več tisoč «Novic» pošil- ljajo zastojni kapitalisti, da bi prestepili ubogo ljudstvo. Povsod vražajo list, pa ga le zopet pošiljajo. Pri sebi imamo cel kup dokazov, da pošiljajo že celo leto list tudi osebam, ki ne znajo ne čitati ne pi- sati. To je mogoče samo pri bogatih, ki sipljejo z milijoni.

ŠMARJE pri Kopru.

Letina. Šmarsko polje je močno potol- čeno od toče. Posebno vina bomo letos malo pridelali. Nekaterim posestnikom bo pajčevina zrasla po sodih.

Procesija na praznik sv. Rešnjega Tele- sa je bila prav lepa, čeprav ni zraven sodelovala šmarska godba. Fantje so vse ulice lepo z zelenjem okrasili in postavi- li tudi več slavolokov. Godba pa je šla ta dan zjutraj v Pomjan in se vrnila kasne- je domov, da je godla za ples od gostilne do gostilne. Fantje in dekleta so plesali kar po cesti pred godci.

Imeli smo v Šmarjah pred vojno pev- sko bralno in Katoliško izobraževalno društvo, z vojsko pa je vse zaspalo. Ven- dar se je začelo novo zanimanje vzbujati in upamo da se zopet kaj osnuje.

DREŽNICA.

V naši fari je dekletom hudo. Fantje se nič ne brigajo za ples in uboga dekleta morajo hoditi po drugih farah pometat, potlej pa reve proti jutru same domov hodit. O ti neusmiljeni fantje!

Št. PETER na Krasu.

Za praznik sv. Rešnjega Telesa smo imeli prav lepo procesijo. Pohvaliti mo- ramo naše cerkvene pevce, pa tudi godce s Kala, kateri so prišli povečat zunanjo slovesnost.

Dne 14. junija je bil občni zbor naše hranilnice. Zaupanje v stari odbor se je pokazalo pri volitvi, ko so navzoči člani zopet vse prejšnje odbornike izvolili. Hranilnica krepko deluje ter uživa ugled tudi pri veletrgovcih, kateri se poslužu- jejo njenega poslovanja.

ČELJE.

Pred leti smo pri nas imeli dekleta, ka- tera so slovela daleč naokrog. Rade so prepevale lepe slovenske pesmi, za druge zabave jim ni bilo dosti mar. Sedaj so pa dorastla neka dekleta, ki ravnao prav nasprotno: prepevajo same nesramne i- talijanske pesmi, čeprav laškega niti do- bro ne razumejo; obiščejo vsak ples, tu- di če je v Kurji vasi. Oče hodi potr od dela, ker se muči, da preživlja družino; hčerka pa, če zasluži deset lir v pletvi, zahteva od očeta še petnajst, da si ku- pi bolj fino krilo. Izvir te neumnosti so neke spremljevalke; te se nosijo fino, imajo kratka krila in ricane lase; zvečer hodijo pozno po vasi, da se jim fantje smeja in nanje zlagajo zabavljive pes- mice. — Ljudje tožijo, da je gorje na svetu: pa ni preveč, ako je pokora za greh.

Čeljan.

PLAVJE.

Deževni naliv in toča v pondeljek sta vzela skoro ves naš vinski pridelek. Pa- dala je gosta in je pobila celo nekaj perutnine. — Škoda je ogromna. Strela bi bila skoro ubila nekega domačina. Vrh Bačih je namreč strela udarila v vrata in pri tem oprasnila moza po rokah, ko je ravno vrata zapiral. V Dekanih ni bi- lo toče, na Tinjanu pravijo, da tudi ne.

SLOVRENC.

Pred kratkim smo čitali v «Novicah», da je pri pogrebu g. Urbančiča iz Hruse- velj pel «domači zbor iz Fojane». To ni res. Pel je res naš domači zbor, kate- rega pa je hotel dopisnik «Novic» na- lašč osramotiti. Naj bo njega sram!

Iz RAZDRTEGA.

Umrla je 22. maja najstarejša oseba v naši vasi Marjeta Simončič, iz znane hiše Simončičeve. Bila je stara 93 let. Do zad- njega časa je bila čila in vesela, dokler je ni pred štirimi meseci udarila kap deloma na mozgane. Bila je blaga in tiha žena.

KNEŽAK.

Dne 14. junija so naši gasilci imeli pri Matetu lepo prireditev. Igrali sta se dve igri: «Zupanova Minka» in «Medved snubač». Tudi petja ni manjkalo. Kar moramo pa še posebej pohvaliti, je to, da ni bilo nobenega plesa. Čast našim ga- silcem.

Žalostno dejanje se je zgodilo v naši vasi na večer dne 16. junija. Posestnik Fran Slavec je imel s sosedi prepir radi nekega mejnega zidu. V prepiru so ga z gnojnimi vilami zabodli, tako da leži ne- varno ranjen.

Našo cesto čez Šembije v Trnovo so vendar za silo popravili, lahko bi jo bi- li pa tudi boljše. Potrebno bi bilo pa tudi ozreti se na ono, katera gre proti Št. Pe- tru; na nekaterih mestih je zelo razvr- vana, ima pa tudi več staroveških klan- cev, kateri bi se z malimi stroški dali ugodno preložiti.

LOKAVEC pri Ajdovščini.

V Lokavcu je banda, ki je pred leti trobila v komunistovski rog. Lansko leto je v Ajdovščini sodelovala za črne srajce. Letos je zopet povezala svoje base z rde- čim komunistovskim trakom. Prav zad- nje čase pa je prefarbala bombardone s slovensko farbo. To je tista banda, ki je na dan ajdovskega volilnega shoda lan- sko leto (takrat, ko je bil ustreljen Stran- car) svirala zovineco. Z zovineco je tisti znameniti dan priigrala zvečer v Lokavec in zahtevala, da se vse odkrije; nekemu stareku je bilo zagroženo, da mu zažgo hišo. — Zgodilo se je pa, da je prišel v Lokavec znani Jelincič iz Gorice ponujat svoj mešani prosvetni puter, varno zavit v figovo listje, da mu ga solnce ne raztopi. Zbral je muzikante in jih sprejel v svojo narodno, složno, edino, napredno, nepoli- tično, svobodomiselnost in kulturno prosveto. Na vprašanje, kako da sprejema v na- rodno prosveto komuniste-fašiste, ni ve- del odgovora. Tako so liberalni narodnja- ki za eno komunistično klapco bogatejši.

Par dni kasneje — na obletnico umora poslanca Matteottija — so karabinierji prijeli v preveliki gorečnosti par znanih

komunističnih kričačev. Slično se je do- gajalo tudi drugod. V Lokavcu pa so za- trobentali drugače; Denunciant je ovadil narodne fante! Tudi stara «Edinost» je zakrullila isto vizo. Počasi, gospoda; drugače boste doživeli še drugo blamažo pred sodnijo.

Pomilujemo lokavško bando, ki se o- brača po vetru iz mačjega kota. Obso- jamo pa one prosvetne mešetarje, ki se igrajo slepe miši pod narodno firmo.

KANAL ob Soči.

Neurje in povodenj. — Po nevihti v pondeljek, ki je prinesla res prepotreben dež, so se še vedno dan za dnem zbirali na nebu temni oblaki; bilo je jako sopar- no vreme in vse je kazalo, da bo kmalu zopet dež. In res je v četrtek, 18. junija se je nebo naenkrat potemnilo; proti veče- ru je začel padati močan dež, ki pa ni bil več potreben. Tekom noči od četrтка na pe- tek se je ta dež spremenil v veliko ne- vihto. Soča je hitro rasla in narasla na nekaterih krajih 5 do 6 metrov nad na- vadno višino. S seboj je nosila drva in les; celo eno junico so opazili, kako jo je voda drvila naprej. Domneva se, da je povodenj napravila največ škode v Baški dolini, kjer imajo tamkajšnji lesni trgo- vci vedno velike množine drvi na vodi. Bajda je samo enemu trgovcu v Bači pri Idriji odnesla za 40.000 lir lesa. Pa tudi polja in travniki so po nekaterih krajih močno trpeli. Po dosedanjih poro- čilih se da sklepati, da ta povodenj ni bila nič manjša, kakor ona, ki je lansko leto napravila toliko škode.

Procesija na Sv. Goro. — Kakor običaj- no vsako leto, tako je tudi letos šla procesija iz Kanala na sv. Goro. Vodil jo je kanalski dekan g. Bele. Nekateri so šli že prejšnji večer, to je v soboto 20. junija, drugi pa so se pridružili procesiji, ki je šla iz Kanala v nedeljo ob starih zjutraj. Bilo je precej ljudstva, le škoda, da je nagajal dež; deževalo je do tedaj, ko je i- mela procesija oditi. Rad bi tega je veliko vernikov ostalo doma.

Prireditvev. — Tukajsna «Narodna Či- talnica» pripravlja na dan sv. Cirila in Metoda, to je 5. julija burko v starih de- janjih «Vražji Rudi». Nemški sta spisala igro Aleksander Engel in Julius Horst; preložil in priredil F. K-I. Glavno ulogo igra g. Miljutin Garlatti, ki obenem igra tudi režira. Že imena Garlatti, Bendež, Drašček, Karmel Debenjak itd., nam obe- tajo, da bo igra dobro podana. Med pav- zami bo sviral Tamburaški zbor, ki se za ta dan že sedaj pripravlja.

Stric Joža.

Zobozdravniški ambulatorij

TRST, v. Settefontane št. 6

od 9. do 12. ure in od 15. do 19. ure

ljudske cene.

Dr. SANDRO RIZZATTI

SPECIALIST

za boleznj ušes, nosa, grla. Asistent dunajske klinike. Sprejema od 11-12 in od 3-4. GORICA, v. Mameli (v. scuole) 5.

Cerkvena umetnost - Dober tisk

NOVA TRGOVINA

ENRICO TOFFOLETTO

TRST, Via del Pesce 4

Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in drugih nabožnih predmetov. Cerkvena obleka in potrebščine. KONKURENČNE CENE.

Poravnajte naročnino!

IZLENTNIK po Klanski fari.

V nedeljo sem se z malo družbo popeljal do Kozine in od tam odšel v Klanec Bog nebeški, kako se je tu vse spremenilo. Tu vse kar diha novo življenje! Na gričku sv. Peter ves nov, župnišče kot gradič, vas lepa, snažna. Na cesti so otroci korakali in se učili telovadbe. Vprašam, kaj to pomeni. Pa sem zvedel: V nedeljo in podeljek praznuje klanski društvo «Slavnik» 25 letnico svojega obstoja. Zvedel sem, da bo v nedeljo velikanska prireditev s petjem, igro, srečolovom itd. Moja žena pravi, da bo šla, ker je prvi dobitnik telica. Ko smo v gostilni izvedeli, kaj vse to društvo dela (ima te-

lovadni odsek, ženski odsek za ročna dela, pevski odsek, tamburaše in se vsega smenta), smo tudi mi sklenili priti ali v nedeljo ali ponedeljek.

Krenili smo po lepi poti v Presnico. Novo iznenadenje! Da bi vi videli cerkev! Vsa prenovljena. In vse je vas sama zrtvovala. Stopili smo v cerkev, ki (čeprav popoldne), ni bila prazna. Kako je bilo vse okrašeno. V zadnji stev. «Našega Čolnča» sem čital popis cerkve. No. Presčanom čast! Nova lepa gola, krasna cerkev, dobro ljudstvo!

Kako smo se romali v nedeljo ne bom pravil. Samo se to omenim, da smo obi-

skali tudi Černotiče, malokje znano vas. Novo razočaranje. Tudi popravljena cerkev! In kako! Vse prenovljeno, stranske kapelice nanovo pozidane, vse betonirano. Red, snaga, lepota odseva v ti cerkvi. In oglašili so se zvonovi za Farovo Marijo. O kaki glasovi! Ljudje so lepo molili. Videl sem njihovega sivolasega zupana Jožeta, ki je molil naprej in nikdar ne pozabim teh vtisov. Solze veselja so ljudem prišle v oči, ko so mi pripovedovali, da je g. župnik izprosil od škofa, da dobe se Najsvetejše v svojo cerkev. Da, ta vas zasluži to. — Z Bogom, lepi kraji! Na svidenje!

Romar.

GOSPODARSTVO

Naše svilogojstvo.

Dne 15. junija se je otvoril v Gorici trg svilodov. Svilodi (galete) so mešički, v katere se zabubi gosenica sviloprejk. Sviloprejka je edina gosenica, ki se goji kot domača žival za gospodarske namene. Ona zre murvino listje, katero ji mora gospodar pokladati; ko pride njen čas, se zaprede v mešiček in ta mešiček je pridelek kmeta-svilogojca. Te mešičke-svilode kupujejo preprodajalci za tovarne svile, kjer se naravna svilnata nit dalje primerno obdeluje.

Italija.

je v proizvodnji svile prve dežela na svetu. Italijanski svila gre na vse kraje sveta in konkurira z izdelki drugih svilogojnih dežel. Med primorskimi Slovani se je gojila sviloprejk. V avstrijskih časih, toda v majhnem obsegu in je pred vojno ta posel pojemal. Sedaj kaže, da se bo zopet začelo živahnejše zanimanje za to panogo poljedelstva (pravzaprav bi morali reči «živinorej»).

Murva.

Murva je drevo, ki daje hrano gosenici-sviloprejk. Zato je murva v velikih časih tam, kjer se goji sviloprejka. Murvino listje (sveže, mlado) je predmet trgovine. Da smo pri mas v ti panogi se le na začetku, dokazuje nam nestalna cena murvinega listja. Kupci so plačevali za stot (kvintal) tega listja ponekod komaj 30 lir, drugod 50, drugod 100. Na goriškem trgu se je prodajalo murvino listje, pripeljano z Reke, po 450 lir. Cena listja je kak dan dosegla celo 520 lir, kar je odločno preveč.

Seme.

V svilodih, ki pridejo v tovarno se zabubljena žival zadusi. Ako je je ne bi (potom vročine) zadusili, razvil bi se v galeti metulj, ki bi svileni zapredek pregrizel in izletel na sonce. S tem bi bila svila poškodovana. Metulj pa kasneje zaleže jajca, iz katerih se zopet razvijajo gosenice (kavalirji). Pomnoževanje te gosenice je treba vzeti torej v roke po načrtu. Naš kmet pa si to delo prihrani in kar kupi sviloprejkino «seme» od takih, ki to nalašč goje.

Naša napaka.

Sviloprejke so raznih plemen in dajo svilo raznih barv. Zato se mora gledati na plemo. Na trgu dosežejo veliko višje cene svilodi izbranega plemena, kakor pa mešanica. Tudi v tem pogledu so naši svilogojci sele na začetku. Upajmo, da bo v prihodnje prišlo več organizacije in smotrenosti v to važno gospodarsko panogo.

Stinnes.

Ime Stinnes je zaslovelo po vojni in označuje največjega nemškega bogatina. Pred vojno imel je Hugo Stinnes le majhen premogovnik, med vojno in po vojni pa se je strašno raztegnil čez celo nemško gospodarstvo. Poleg premoga je vladal čez železo in petrolej, vrgel se je na morskoro plovbo, na zavarovalnice, na električne delavnice, na hotele in kinema-

tografe, zlasti pa tudi na časopise. Vse je bilo Stinnesovo. Segel je tudi v Avstrijo, na Poljsko in celo v Jugoslavijo. Njegovega premoženja skoraj ni mogoče ceniti, iz običajnega posestnika se je vedno bolj levil v kralja industrije. Slednjič pa je umrl kakor slavni Kanifferstan. Sinovi niso znali tako kakor on, niso znali vladati njegovega velikanskega kraljestva, sprli so se in si razdelili posamezna področja. Avtomobile, zavarovalnice in deloma plovbo je prevzel sin Edmund Stinnes. Mlajši Hugo je z ostankom očetnega premoženja prišel v denarne zadrege. Dobil je sicer nekaj pomoči iz Amerike, a ne dovolj. Da ga rešijo poloma, so se zbrali nemški velebankirji in mu posodili «za prvo silo» 50 milijonov zlatih mark (četrt milijarde naših lir). Zato pa so ga vzeli tudi pod svoje nadzorstvo. Kaže torej, da se bo velik Stinnesovo imetje polagoma razteklo zopet med ljudi.

Oderušvo.

Na dan kraljevega slavlja 25-letnice je bilo vse polno ljudi v Rimu. Nekdo iz naših krajev je povedal, da je prenočil na prostem, ker so gostoljubni Rimljani zahtevali 500 (petsto) lir za eno sobo. Za take oderuhe je Bog dal rasti vislice.

Trgovina med Italijo in Rusijo se je že dokaj pozivila. Mussolini je v državnem zboru dne 3. junija navajal sledeče številke: V prvih 4 mesecih tega leta je Italija kupila od Rusije za 19 milijonov lir blaga, prodala je pa tja za 17 milijonov. Iz Rusije je kupila Italija železne rude 5789 ton (tona je 10 stotov), manganove rude 8.206 ton, črnega premoga 2375 ton, petroleja 55.000 stotov, bencina 40.000 stotov, ostankov nafte 70.000 stotov (to so razni koristni ostanki ali odpadki, ki se dobe pri čiščenju surovega olja ali nafte, iz katere se dobiva petrolej in bencin). Prodala pa je Italija Rusom v istem času pomaranč in mandarinov 5220 stotov, limon 35.000 stotov, delane svile 2.706 kg, nadalje svilene izdelke, avtomobile itd.

Splošne cene v Trstu dne 24. junija. Česnje 320-360 lir stot. Grozdje sv. Ivana 260-300. Šparglji 400. Paradizniki 140-260; Čebula 40-70; Krompir novi 70-80; Breskve 500; Hruške 200-220; Armelini 400-560; Fazol v stročju 80-100. Rudeča pesa 80-100; Grah 200-220 lir stot. - Drva bukova gladka suha 18 lir stot.

Cene svilodov. Dne 22. junija je bila na Goriškem trgu cena od 30-35 lir za kg svilodov. Ob otvoritvi trga (15. junija) je bila le 20, potem 23, 24.

Vojna odškodnina. Papirji vojne odškodnine (Obbligazioni delle Tre Venezie) so dne 22. junija imeli ceno: v Trstu 73, v Milanu 69,50, v Rimu 70 za sto.

Zlata lira je dosegla ceno 507 papirnatih za 100 zlatih. Švicarski frank velja 510-525 lir (100 frankov 525 lir).

Semenj v Sezani 12. junija. Priganih je bilo volov in krav 354, telet 61, prašičev 455, konj 337. Cene goved 400-450 stotlive teže, telet 700-750; prašiči 5-7 tednov stari po 30-70 lir glava; konji do 5000 lir glava.

OGLESI

v «Malem listu» se računajo po tarifi 4 lire za 1 cm višine v eni koloni. Gg. trgovci in obrtniki z dežele prosimo, da z naročilom oglasa pošljejo tudi denar ter določijo velikost oglasa sami. Zgodi se namreč žalibog tu in tam, da kateri poznejše noče slišati o računu, ko mu ga uprava pošlje. Predhodna naročila bomo mogli vpoštovati le pri dobro znanih in solidnih tvrdkah.

«Mali oglasi» se plačujejo po številu besed in sicer 20 stotink od besede.

Naša pošta.

P. R. Zapuže: Uprava nima ničesar zabeleženega. Ali ste poslali naročnino po pošti?

Zajelsje. Dopise treba podpisati. Pa kaj lepega in zanimivega sporočite.

Dolenje Vreme. Manjka podpis.

Mrliški oglasi in zahvale se sprejemajo le proti plačilu med inserate po tarifi.

DAROVI ZA MALI LIST.

N. N. od Sv. Ivana 5 lir; Milik 5 lir; Abram Fran 5 lir; neimenovani, v prepričanju da bo «Mali list» živel v dobrobit našega sicer malega, a krepkega naroda, daruje 10 lir.

Po čem je lira?

Dne 17. junija si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 46.— L.
za 100 š. kron — 79,50 L.
za 100 fr. frankov 125,50 L.
za 100 šilingov — 370.— L.
za 1 dolar — 26,70 L.
za 1 fant — 180,25 L.

POZORI

Vnovič prosimo vse cenjene naročnike, naj poravnajo pravočasno svoj dolg za letošnje leto. Pol leta je že minilo, temu odlasati.

PODPIRAJTE «MALI LIST»!

KAKO?

KUPUJTE PRI TRGOVCIH, KATERI SO PRIJATELJI «MALEGA LISTA»! V TRŽAŠKIH TRGOVINAH ZAHTEVAJTE POSTREŽBO V SVOJEM JEZIKU. OBRAČAJTE SE NA TISTE TVRDKÉ, KATERE IMAJO OGLAS V «MALEM LISTU».

STAB. TIP. S. SPAZZAL - TRIESTE.

MALI OGLASI

SEM KUPEC za hrastova debela vsake množine. — Stenovich - Trst, Casella Postale 504.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnic, vreče. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastona Dolinar, Trst — Via Ugo Pelicani 5.

DOBRA kuharica išče službo kot samostojna gospodinja, eventualno v župnišču. — Vprašanje na upravo lista.

POSTEN MLADENIČ blagega značaja, sin kmečkih staršev, izveden v vseh kmetijskih rečeh, sedaj v državni službi, želi pristopiti na kako kmetijo s primernimi pogoji kot zet ali posinovljenec. — Ponudbe naj se pošljejo na naslov «Malega lista».

VAJENCA za tapetno in sedlarsko obrt sprejme Rudolf Švara, sedlar v Komnu. Informacije istotam.

Katoliška knjigarna v Gorici

Montova hiša.

Medmestni telefon 253.

Tekoči račun na pošti 11-543 in pri Zadrudni zvezi v Gorici.

Knjigarna, papirnica, svečarna, zaloga devocionalij. - Na debelo in na drobno.

ALOJZIJ POVH

URAR IN ZLATAR

piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29

Lastna tovarna in delavnica. Pročaja, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se prepriča o cenah.

V založbi

Knjigarne in papirnice

ŠTOKA

d. ž. o.

Via Milano 37

je izšel

Dr. J. Valjavec - Ital.-slov. slovar Cena L. 28.- s priporočeno poštnino L. 29.50

Naročila brez vnaprejšnjega poslanega zneska se ne upoštevajo.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z Veliko premijo, diplomo in Zlato svetinjo

Trst via Cappin 5 pri Sv. Jakobu Trst

Kadar kupovati čevljev, prej preudari h komu greš. V Trstu, v ulici Cappin, čaka nate Forcessin. Siva trdno in močno, laje fino in cenó.

Slovencl! Kupujte samo pri Forcessinu!